

De jacht op de student

door Fokko Oldenhuis

In Nederland wordt een universiteit of hbo-instelling door de overheid per student betaald. Hoe meer studenten zich aanmelden des te groter het bedrag dat je als instelling van de overheid elk jaar ontvangt.

De directies van een drietal Nederlandse hogescholen (Nijmegen, Rotterdam en Utrecht) hadden een gat in de onderwijsmarkt ontdekt. Zij introduceerden in september 2010 een vierjarige bacheloropleiding tot medische hulpverlener (BMH).

De student kon kiezen uit drie richtingen: ambulance, anesthesie en spoedeisende hulp.

De drie hogescholen hadden de opleiding flink opgetuigd. Elke student moest een aantal verplichte stages volgen. Dáár ging het mis. Al in het eerste jaar dat de opleiding draaide, bleek dat het aantal stageplaatsen erg tegenviel. Wachtlijsten dus!

In ons land is precies geregeld wie wanneer een medische handeling, bijvoorbeeld een injectie mag geven. Medische handelingen zijn ‘voorbehouden’ aan bepaalde beroepsgroepen.

In die speciale wet worden naast artsen onder andere verpleegkundigen en ambulancepersoneel genoemd, maar de bmh'ers kwamen in die wet niet voor. In een ambulance – zo groot is zo'n auto ook weer niet - heb je geen behoefte aan een bmh'er die alleen een injectiespuit mag aangeven.

Op de HAN (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) ging het fout. Derdejaarsstudenten die geen stageplaats hadden bemachtigd, kregen van de school het advies om zich tijdelijk uit te schijven of tijdelijk een andere richting te kiezen. Drama dus! Enkele studenten stapten naar de rechter en eisten schadevergoeding wegens studievertraging. Zij stelden dat de HAN jegens hen was tekortgeschoten.

De rechter vond dat een school niet garant hoeft te staan dat elke leerling de opleiding binnen de gestelde tijd kan afmaken. Wel bestaat er, aldus de rechter, voor de school de verplichting om zich maximaal in te spannen zodat de student de opleiding binnen de gestelde tijd kan afmaken.

Op dat punt had de school gefaald. De school was, volgens de rechter, toerekenbaar tekortgeschoten in haar ‘inspanningsverplichting’. Vóórdat de opleiding van start ging, was het voor de school al voorzienbaar dat de eis van de verplichte stage hét knelpunt van de opleiding zou worden.

De hogescholen hadden in de aanloopfase nota bene dat knelpunt zélf in notities aan overheidsinstanties herhaaldelijk verwoord, aldus de rechter.

Nu dat knelpunt niet vooraf was opgelost, had je als onderwijsinstelling niet op deze wijze de markt op moeten gaan. Dat ligt anders als je bij het presenteren van de opleiding nadrukkelijk op het risico van te weinig stageplekken had gewezen. Op dat punt werd de HAN in de gelegenheid gesteld te bewijzen dat zij dat had gedaan. Hoe dat afloopt is bij het schrijven van deze column niet bekend.

Deze uitspraak moge een les zijn voor universiteiten en hogescholen. Als je als onderwijsinstelling te marktgericht denkt, gaat dat vaak ten koste van je kerntaak: goed en verantwoord onderwijs aanbieden, waarvan je zeker weet dat het ook haalbaar is.

Jammer van al die enthousiaste jonge studenten die halverwege de rit een andere opleiding moesten kiezen.

(Het knelpunt is inmiddels opgelost, maar in deze zaak speelt dát aspect geen rol).

Fokko Oldenhuis is universitair hoofddocent vermogensrecht en bijzondere hoogleraar Religie en Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen.

